

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ФАХІВЦЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА СПОРТУ

Олена Ханікянц¹, Ольга Римар¹, Наталія Семенова^{1,2}

*¹Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського,*

*²Медичний фаховий коледж Львівського національного
медичного університету імені Данила Галицького*

Анотація. У роботі з'ясовано основні напрями та особливості різних видів майбутньої професійної діяльності фахівця фізичної культури і спорту. Це дасть змогу майбутнім фахівцям більш повно уявити собі актуальності професій сучасного ринку праці України, їх основних характеристик та вимог.

Ключові слова: професійна діяльність, фахівець, фізична культура, спорт.

Abstract. The main directions and features of the types of future professional activity of a physical culture and sports specialist are clarified in the work. This will allow future specialists to more fully imagine the relevance of professions in the modern labour market of Ukraine, their main characteristics and requirements.

Keywords: professional activity, specialist, physical culture, sport.

Постановка проблеми. Ефективність діяльності фахівців фізичного виховання, фізичної культури і спорту виражається у профілактиці захворювань, зміцненні генофонду, підвищенні потенціалу трудових ресурсів, психофізичного здоров'я, зростання добробуту населення та розв'язанні інших соціальних проблем. Отже, сьогодні затребуваність фахівців цієї галузі цілком виправдана [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про професійну готовність фахівця свідчить цілісність його особистості, його спрямованість, свідомість, професійна позиція, імідж, рівень оволодіння професійно-педагогічними діями [4]. Знайти себе у світі професії – означає здобути можливість гідно заробляти, відчувати себе потрібним людям, максимально повно розкрити свої здібності. На практиці ми бачимо, що студенти закладів фізкультурної освіти не володіють, повною мірою, знаннями про особливості, характер та різновиди майбутньої професійної діяльності [3].

Отже, питання усвідомлення студентами актуальності професій сучасного ринку праці, їх основних характеристик та вимог, які висуває кожна з них до людини, є вагомим складником професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури та спорту.

Виклад основного матеріалу (мета, методи і результати дослідження). Для ознайомлення студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» (освітня програма «Фізична культура різних груп населення» із галуззю їхньої майбутньої професійної діяльності, уніфіковано основні напрями та особливості майбутньої професійної діяльності фахівця фізичної культури та спорту [1].

У роботі було сформульовано такі напрями та визначено особливості професійної діяльності фахівця фізичної культури та спорту.

І напрям: фізичне виховання – є найпоширенішою фаховою спеціальністю, оскільки галузь «Фізичне виховання» є вагомим суб'єктом навчально-виховного процесу в усіх навчальних та виховних закладах різних рівнів та типів. Також у рамках цього напрямку існують спеціалізації «Фізична підготовка у Збройних Силах» та «Рекреація і оздоровча фізична культура».

Фізичне виховання в закладах освіти передбачає діяльність фахівців у закладах дошкільної освіти, закладах загальної середньої освіти та закладах вищої освіти. Серед найбільш поширених професій варто виокремити такі: інструктор-методист фізичної культури в закладі дошкільної освіти, вчитель предметів «Фізична культура» та «Захист України»; учитель-реабілітолог закладу загальної середньої освіти; викладач фізичного виховання закладів вищої освіти.

Фізична підготовка у Збройних силах є складовою частиною загальної системи навчання та виховання особового складу Збройних сил України та інших військових формувань утворених відповідно до законів України (флоту, органів внутрішніх справ тощо), і спрямована на забезпечення фізичної готовності особового складу до майбутньої професійної діяльності. Професійна діяльність здійснюється у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти та факультетах / кафедрах військової підготовки як керівника фізичної підготовки у Збройних силах України.

У межах напрямку «Рекреація і оздоровча фізична культура» фахівець рекреаційної та оздоровчої фізичної культури може здійснювати свою професійну діяльність у закладах охорони здоров'я, оздоровчо-профілактичних закладах, диспансерах, туристичних агенціях, туристичних базах, оздоровчих клубах тощо.

Важливим сегментом розвитку галузі фізичної культури в Україні є фітнес індустрія, яка є привабливою щодо занять руховою активністю

для великої кількості населення [6]. В Україні функціонує понад 600 фітнес – клубів, оздоровчих центрів тощо, де фахівці переважно обіймають посади фітнес-тренера, інструктора з аеробіки, інструктора-методиста тренажерного комплексу (залу), інструктора оздоровчо-спортивного туризму (за видами туризму) тощо.

II напрям: фізична реабілітація. Сьогодні в Україні популярні такі професії, як фахівець з фізичної реабілітації, інструктор з лікувальної фізкультури, масажист. Ці фахівці затребувані в оздоровчих закладах, лікувальних установах, диспансерах, спортивно-оздоровчих базах, санаторіях, профілакторіях, групах здоров'я тощо.

III напрям: олімпійський і професійний спорт. Широка мережа спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл (ДЮСШ, СДЮСШ), шкіл вищої спортивної майстерності (ШВСМ), спортивних клубів із різних видів спорту потребує тренерів та тренерів-викладачів із видів спорту.

Якість та функціонування будь-якої соціальної системи залежить від організації відповідних управлінських структур та її кадрового забезпечення [2], що становлять *IV напрям* діяльності фахівців фізичної культури та спорту. Фахівець державних або громадських органів управління фізичною культурою та спортом можете здійснювати свої професійні обов'язки члена або представника спортивної федерації (асоціації, спілки, об'єднаннях тощо); національного Олімпійського комітету України (НОК України); в інших установах (державних чи громадських організаціях, що складаються з певного штату фахівців фізичної культури і спорту та адміністрацій, що належать до системи державного управління фізичною культурою і спортом), наприклад в органах державного управління (міністерства, обласні управління, районні відділи), радах фізкультурно-спортивних товариств тощо.

Висновок. Сьогодні в Україні вибір професій для майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту є широким та різноплановим. Отже, студенти в процесі навчання повинні набути знань, умінь та навичок, які дозволять їм проявити себе конкурентоспроможними фахівцями, затребуваними на ринку праці в Україні.

Список використаних джерел

1. Галузі знань, спеціальності та освітньо-професійні програми. – [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.ldufk.edu.ua/index.php/galuzi-znan-spetsialnosti-ta-osvitnyo-profesiyni-programy.html>.
2. Жданова О.М. Управління сферою фізичного виховання і спорту : навч. посіб. / Жданова О.М., Чеховська Л.Я. – Дрогобич : Коло, 2009. – 224 с.

3. Особливості професійної діяльності фахівців з фізичної культури та спорту / Блошенко О.І. [Електронний ресурс]. – URL: https://www.kpi.kharkov.ua/archive/microcad/2015/S20/2015_5_Tezisy_sbornik_part4_2015_8.pdf.
4. Палагнюк Т.В. Сучасні проблеми процесу підготовки фахівців галузі фізичного виховання та спорту / Палагнюк Т.В., Ківерник О.В., Головачук В.В. // Інноваційна педагогіка. – 2022. – Вип. 44, т. 3. – С. 110–113.
5. Фролова Л.С. Вступ до спеціальності «Фізичне виховання» : навч.-метод. посіб. / Л.С. Фролова. – Черкаси, 2014. – 282 с.
6. Чеховська Л. Фітнес-індустрія: стан і перспективи розвитку у країнах світу / Л. Чеховська // Слобожанський науково-спортивний вісник : [зб. наук. пр.]. – Харків, 2017. – № 2 (58).